

RMIr. III.

854/6

IX 836 *

Jo. Adam Schöner Senior fecit. sc. vien.

R. M. Jr.

III. 854. b

STEMMATO-
GRAPHIA,

SIVE

ARMORUM
ILLYRICORUM
DELINEATIO,
DESCRIPTIO, ET RESTI-
TUTIO,

Authore

EQUITE PAULO RITTER.

Part. Bibliotheca Hungarica Danielis Comites.

Non est mortale, quod opso.

INSIGNIA BUCELLENIANA.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

G. TELEKIEK'
ALAPÍTVÁNYA

Regales Aquilæ stant, armatique Leones;
Et Rosa in aurato flumine trina rubet.
Ingenium, valor & pietas, trina ínclÿta virtus,
Pyramidem obtinuit singula digna suam.

ILLU.

ILLUSTRISSIMO EXCEL-
LENTISSIMO DOMINO,
DOMINO
JULIO FRIDERICO
SAC: ROM: IMP:
COMITI BUCELLENIO,
Libero Baroni de Raichenburgo, Sac: Cæs: Reg:
Majestatis Camerario, Intimo Consiliario, Supremo
Aulæ Cancellario, &c.

EQ. PAU. RITTER,
S. P. D.

*Ingenuis, & quæ concernunt publica, rebus
Me pius à tenero sollicitabat amor.
Hinc, inter varios (ut sunt mea fata) labores,
Pars vitæ Musis dedita major erat.*

X 2

Prima

Prima etenim, sese quæ necdum noverit, ætas.
Musarum studio semper amica favet;
Præcipuè, cujus primum nascentis ad ortum
Mercurius Veneri (ceui mihi) junctus erat.
Et licet huic studio pretium minuatur: ubi omnes
Galenus rapit & Justinianus opes;
Attamen Heroum, magnorumque acta virorum
Vatidica æternant nobilitata manu.
Ignari studium spernunt hoc nobile: qui non
Arcanum penetrant, fabulam id esse putant.
Mutata in varias, scripserunt, corpora formas,
Insignes Vates, per celebresque viri.
Mysterium condunt: à sensu littera differt;
Scribere nec parvæ taliter artis erat.
Magna sub appictis latitat sapientia formis:
Totus at est doctis, clavæ carere, dolor.
Historiamque alii gracili scripsere pœsi:
Hoc placuit scripti scilicet antè genus.
Hoc & ego assiduos rupi quandoque labores:
Nunc Slavni scriptor, nunc Latine metri.
At postquam canos sparsit mihi serior ætas,
Historicam placuit restituïsse fidem.
Quam pridem vidi multis erroribus actam,
Et depravata proprietate legi.
Quà nempe Illyrici concernit Regna vetusti,
In quejs Slavniæ usus nunc quoquè vocis adest.
Nam pauci Indigenæ majorum facta notarunt:
Cuncta nec externis sunt bene nota plagis.
Atque inter varios cœptos factosque labores,
Collegi armorum nobile Ritter opus.
Quæ passim prostant non depravata colore
Tantum, sed rebus non genuina suis.

Hæc

Hæc quoquè restaurans in corpora plura redegi:
Ut cujusque status conditioque petit.
Ne falsum vero longævus præferat usus:
Quæq; domi est, ea sit rebus ubique fides.
Pars operis cœpti, Regnorum Insignia præbens
In lucem auspiciis prodit amicta tuis.
Nempè sub armatis securâ Leonibus ibit,
Et sub odoriferis gratior ultrò Rosis.
Regales Aquilæ reddent à fulmine tutam:
Et prope Pyramides stabit in æva tuas.
Sic tenerum cautus volui munire libellum:
Multa novi subeunt namque pericla libri.
Ast & ut affectum videar quacunque mereri
Sorte tuum, JULI, velle modestus Eques;
Quo me, vix notum, tanto es complexus amore:
Ut sim reddendis gratibus actus inops.
Nam pro more tuo (mos quàm laudabilis iste!)
Promeritum in cunctis anticipare soles.
Non aurum do pauper Eques; do scilicet arma,
Scriptaque. Nobilitant litteræ & arma Viros.
Et scio; quò major, vel quò sapientior est quis,
Hoc auri pretium ponderat ille minus.
Divitias sapiens in honore nomine ponit:
Has quia cum Superis participare potest.
Cætera fortunæ subsunt, morsque omnia delet:
Æternat famæ gloria sola bonæ.
Magnanimumque Tui Genium, non esse caducis
Intentum, at magnis, novimus, hisce Bonis.
Dum nec opes Tibi nec virtutum præmia desunt:
Omnibus his locuples, & magè dignus ades.
Multa, domi atque foris virtus Te scilicet ornat,
Chara Deo pietas, Regibus atque fides.

X 3

Inque

❁ ○ ❁

Inque bonos zelus, justus quoque candor ad omnes:
Perfecti complex munia cuncta Viri.
Hocque meum (spero) tali pietate tributum
Nobilis ultrò animus nobile amabit opus.
Utque mea æternet meritis devotio tantis,
Pono ad pyramides sertula trina tuas.

Sertum Primum.

JULIUS FRIDERICUS COMES BUCELLENIUS.

Anagramma.

FERS CUM LUCE DECUS, JULI; VIR NOBILIS ES.

Exegetis.

PRæclaros titulos genio, ingenioque mereris:
Et quos facta probant, fata dedere Tibi.
Fers cum luce decus, Juli; Vir nobilis es Tu;
Nobilitas titulis omnibus una basis.
Est basis ad cunctos stabilis Tibi certa que honores:
Cum clara ulterius *fers* quoque *luce decus*.
Stet basis, atque novis cumuletur honoribus: in qua
Fulgeat æternùm luxque decusque Tibi.

Ser-

❁ ○ ❁

Sertum Secundum.

JULIUS FRIDERICUS COMES BUCELLENIUS.

Anagramma.

LUCE CUM SOECULIS, VIR IN REBUS FIDELIS.

Exegetis.

ORE DEI Nati, laudat, dictata, fidelem
Rebus in acceptis pagina sacra Virum.
Scilicet imprimis Virtus laudabilis hæc est:
Quæ fulcrum reliquis & basis esse solet.
Hac multam laudem virtute mereris, Iuli:
Cæsar amore suo, Fata favore probant.
Cunctis exemplo: cum sæclis ergò fidelis
Vir luce in rebus Cæsaris atque DEI.

Sertum Tertium.

JULIUS FRIDERICUS COMES BUCELLENUS,
LIBER BARO DE RAICHEN-
BURGO.

Anagramma.

ECCE FLOS BELLUS; EN JUBAR MUNDI; VIR CELE-
BRIS; REGI, ORBI, DEO CHA-
RUS.

Exc-

Exegetis.

FLoribus expressit verum Natura decorem:
Cunctaque vivificat Solis, in Orbe, jubar.

Hæc in Te Superi, Juli, expressere benigni;

Flos bellus, Mundi cerneris esse Jubar.

Scilicet; ut celebris *Vir*, Regi Orbique, Deoque

Charus es; illuces moribus, ingenio.

Ergò *Jubar Mundi, Flos helle, Vir inclyteque, Orbi*
Regi & chare Deo: vive niteque diu.

Percipe grato animo parvum, Vir magne, libellum;

Qui Tibi tot titulis ritè dicandus erat.

Nec spernas parvum; majores Te meruisse,

Est sat: quæ potui, meque dedisse, sat est.

Ut pius & bonus es, tenerum defende libellum:

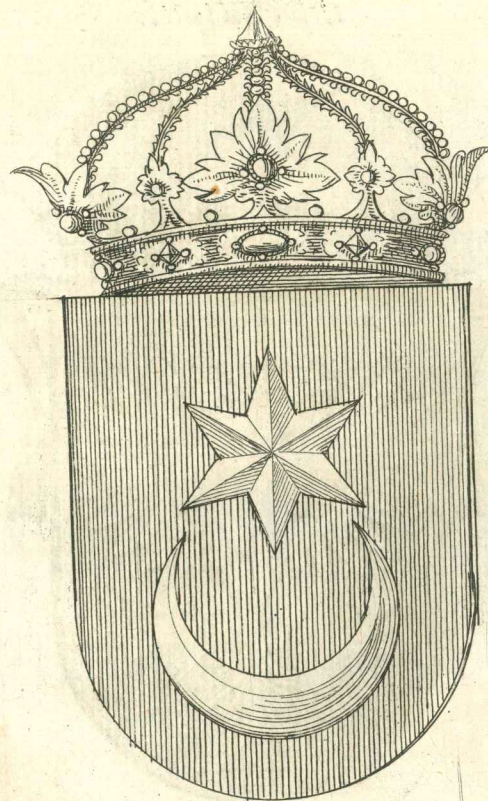
Autoremque sui dilige, amaque. Vale.

Viennæ 27. Apr. 1701.

ILLY-

ILLYRICUM.

Candida, juncta Jovi, stat campo Luna rubente:
Fortunæ & fidei viva figura meæ.

Candidus est animus, genius quoq; grandibus aptus:
Sed varia summum stat mihi sorte bonum.

A

IM-

IMPERIUM à NEMANIDE

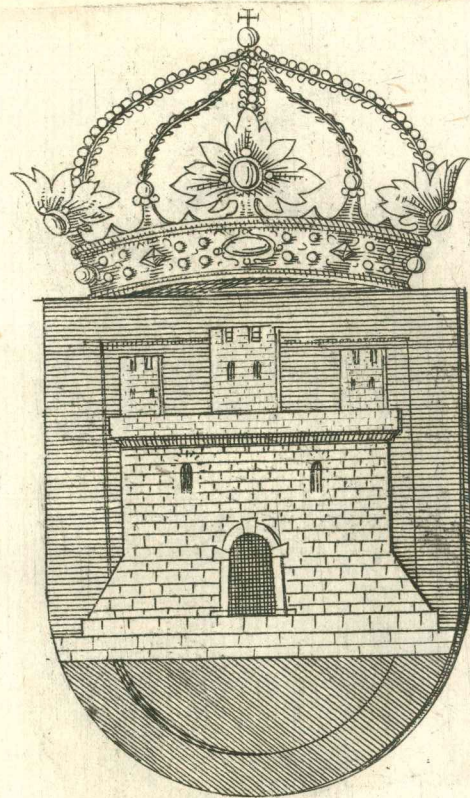
institutum.

Ut Romanæ Aquilæ se Syrblica præferat olim:
 Albentes plumas induit ista sibi.
 Aurea sed tenero fatalia Lilia collo!
 Magna potensq; olim Serbia, Serva modò est.

AL-

ALBANIA.

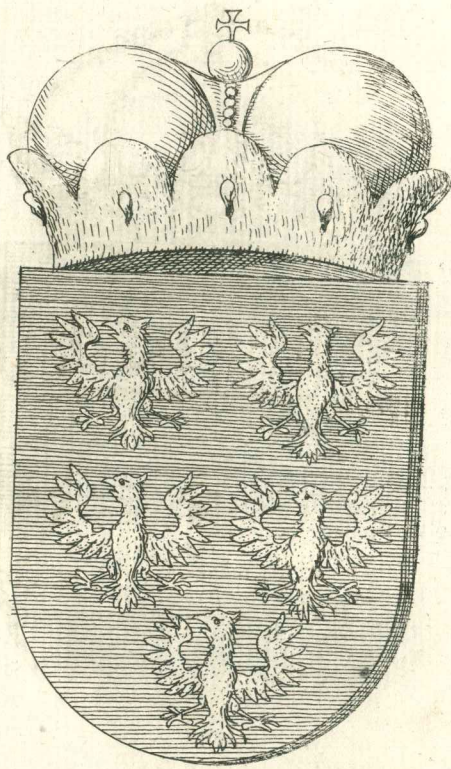

Albæ Arces veteri tribuerunt nomina Regno:
 Castriotes Regni post renovat opes,
 Exiguo sed Rex & Regnum perstitit ævo:
 Albus nempè subit cuncta pericla color.

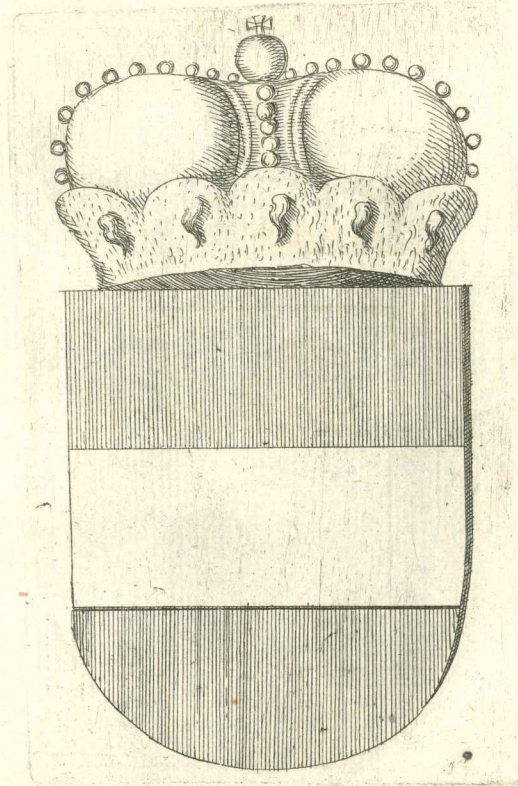
A 2

AU-

AUSTRIA *vetus.*

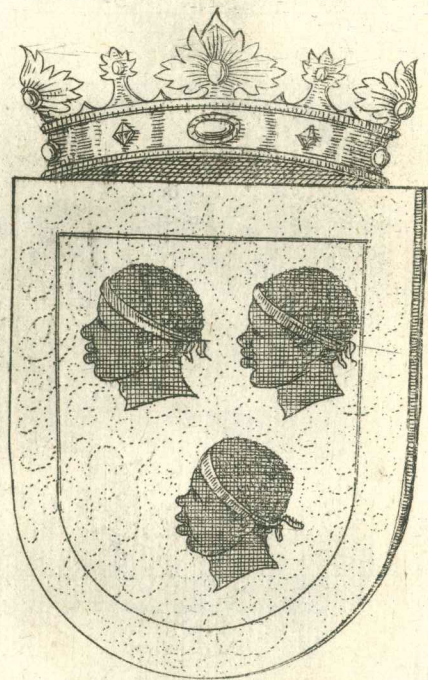
Fausto Cœlipetæ numero recreantur Alaudæ,
 Perpetui Veris commoda opesque canunt.
 Imperium Terris felix tenet Austria primum;
 Ad Cœlum laudes terminat illa suas.

AUSTRIA *hodierna.*

Alba cruentatum præcingit fascia scutum:
 Virtus atque fides talia signa dedit.
 Hæc est Austriaco nova, dic, via lactea Cœlo:
 Divisum Imperium cum Jove Cæsar habet.

BESARABIA.

Æquivocum nomen dubios facit esse ; cuinam
 Bessia, num Furiis sit vel amica Diis?
 Tattaricus Furiis herus hanc, color ater & æquant ;
 Candida num mens sit ; noverit ipse Deus.

BO-

BOHEMIA.

Ipsa coronatum mihi fata dedere Leonem :
 Stat ferus & rubeum candidus opplet agrum.
 Bellaci genti cor est & forma Leonis :
 Candor at in sacram stat sine labe Fidem.

BO-

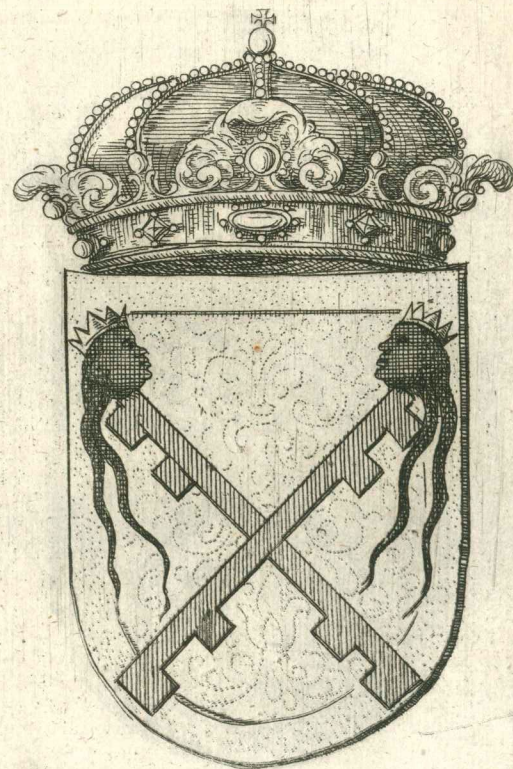

BORUSSIA.

Circinum in expansis alis, colloque Coronam,
 Atra colore suo, regia gestit avis.
 Scilicet hic stabilis color est : sic firma Corona;
 Fine carens Regnum circulus ultrò notet.

BOSNA.

Nodosam rubeamque Crucem super aurea scuta
 Fatorum quodam numine Bosna tuli,
 In sita telluri est argenti copia & auri,
 Sed populo gravium copia magna Crucum.

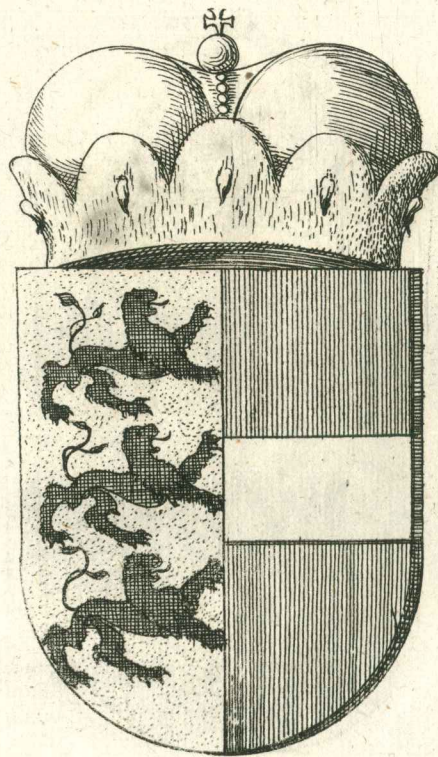

BULGARIA.

Erigit in rubeo fulvus mihi se Leo campo:
 Errant Pictores, qui statuere nigrum.
 Et proprium seruo Bulga de flumine nomen,
 Et pecudum in prædas ingeniosa feror.

CARINTHIA.

Candori Austriaco nigros junxisse Leones,
 Hæc majestatis signa Carinthia habes.
 Viribus ut Virtus conjuncta triumphat amicis:
 Vincis in Austriaca cuncta, Carinthe, fide.

CELTÆ.

Serpebat quondam gens Celtica more Draconum:
 Ipsa alias gentes ore cruenta vorans,
 Ut serpens, Draco sit, serpentem devorat antè:
 Sic damno alterius Celta parabat opes.

CARNIOLIA.

Crescentem Lunam Jovis ales ad æthera perfert;
 Coelicus hujc color est, candida at illa rubet,
 Crescentis Populi, & Superos pietate colentis,
 Carniolæ hæc Fatò Symbola facta putem.

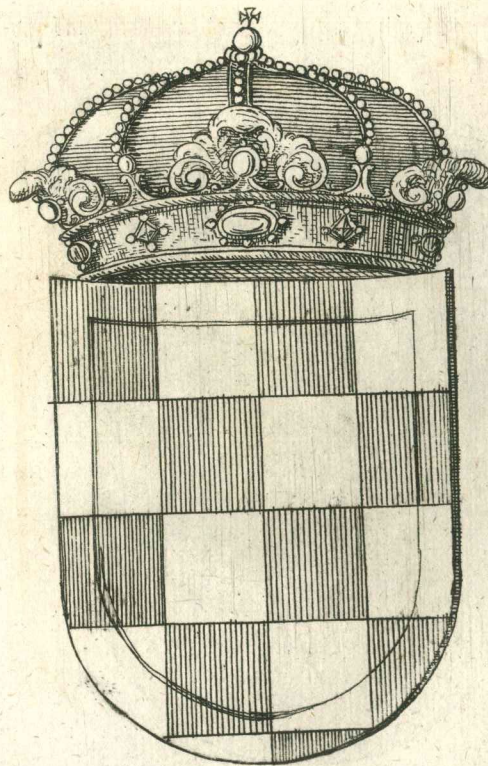
CRETA.

Centauros, magnique Jovis cunabula quondam
 Fingebat terris Creta superba suis.
 Centauris subjecta gemit, procul à Jove cedens,
 Hostibus & sociis fabula vera modò.

CROA.

CROATIA.

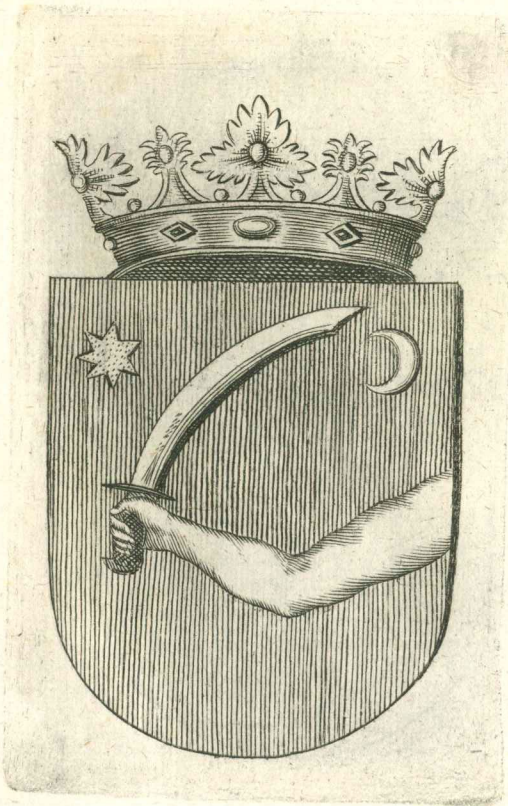

Candidus & rubeus color hoc variatur in agro,
 Invitans sortes ad mea fata vagas.
 Scilicet hic jacitur dubii alea sæpè Gradivi;
 Vulneror; at nullo vulnere candor abit.

CHUL.

CHULMIA.

Nuda gerit curvum pro stemmate dextera ferrum :
 Hinc Luna est fidei testis & inde Venus,
 Martis amica Venus, Lunæ est mutabile numen :
 Martia gens variis casibus inde subest.

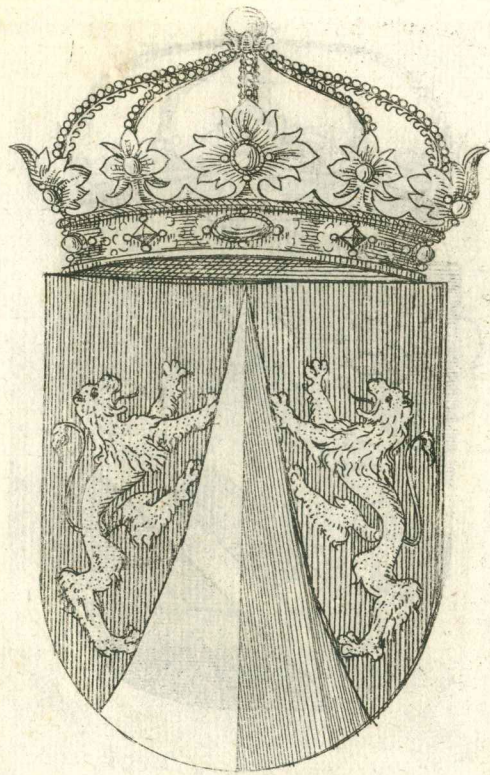
CUMANIA.

Gens inimica priùs, sub amicæ nomine ducta,
 Experta est Unnis qualis & antè fuit
 Pilum non animum mutat lupus, atq; inimicus
 Qui fuit, haud unquam verus amicus erit.

DACIA.

Scandebant quondam fulvi super alba Leones,
 Cum proprios habui Dacia dives heros.
 Quos mihi Romanus postquam, Scythia, Thraxq; to-
 Nec Leo jam superest, nec diadema mihi. (tondit;

DALMATIA.

Trima coronati mihi colla dedere Leones:
 Cæruleo hæc scuto triquetra forma locat.
 Perfectus numerus fert majestatis honores;
 Et Maris ac Cœli, maxima quæque, color.

DARDANIA.

Hæc Phrygibus Regem tellus & nomina misit:
 Progenitor Priami hinc Dardanus ortus erat.
 In proprio nunc ipsa Solo jacet orba vetusto
 Nomine; Dardaniæ tantæ ruina fuit.

EPIRUS.

Epiri Regnum quandoque Molossia dictum;
 Fœcundum Canibus nomen, & arma tulit.
 Venatus Canis hic propriis sub Regibus olim,
 Threiciæ Lunæ nunc latrat ante fores.

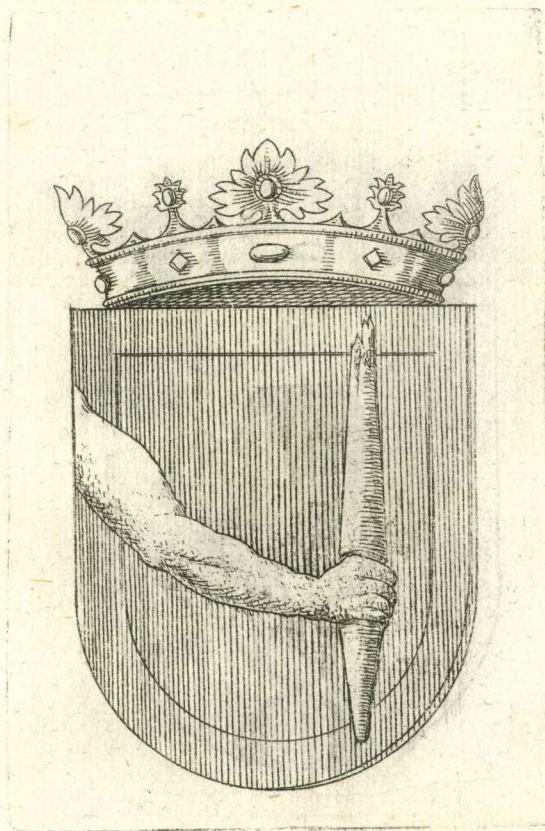
GRÆCIA.

Cæruleo gaudet Sapientia celsa colore:
 Aurum cui famulum, cui decus omne subest.
 Graja Viris tellus quondam sapientibus uber,
 Auro & consilio jam modo pauper eget.

HER-

HERCEGOVINA.

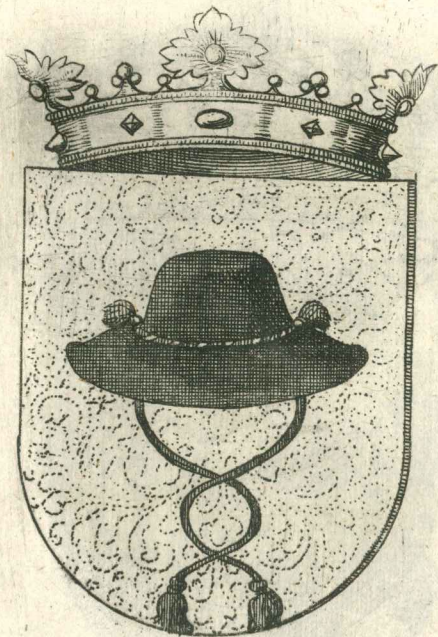

Hoc fatale tibi fuerat, Chudvergia, Scutum:
 Nudata geritur lancea fracta manu.
 Istæc primævi sunt inclyta signa valoris:
 Fractis namque armis vis spoliata jacet.

JAPPO-

JAPODIA.

Maxima coelesti Phaëtonis fabula casu
 Japodibus pullam congrua & arma dedit.
 Atra veste notant Phaëtonis iusta : galero
 Solari frontem denique ab igne tegunt.

ISTRIA.

ISTRIA.

Portubus & pratis & salibus Istria dives,
 Lactiferis tellus apta & amata Capris.
 Dura licet villo neget uber pingue Capella :
 Cornua prementi lac dabit , atque cutem.

D

LI-

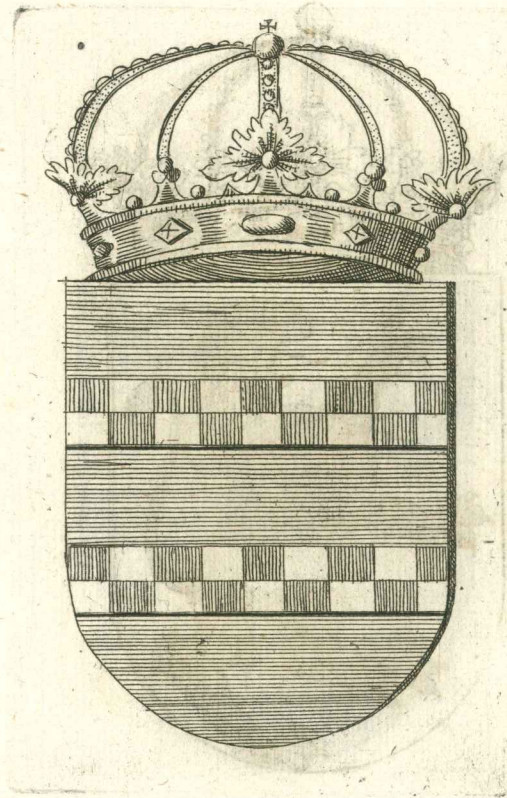

LIBURNIA.

Celsa mihi est tellus, Aquilis auroque locuples:
 Jusque dabam Adriacis regius Ales aquis.
 Plura Liburnorum cùm quondam Regna fuere:
 Nunc per se gaudet, nomine quodque novo.

LODOMERIA.

Flumina cœruleo variat Lodomeria in agro;
 Lacteus est rubeo mixtus utrique color.
 Hæc Belli Pacisque puta fatalia signa:
 Pro Patria fit amor, pro Patriaque furor.

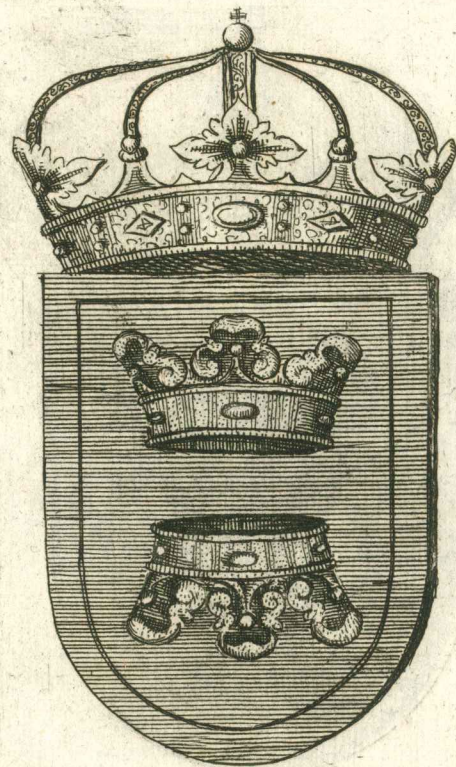

MACEDONIA.

Aurea scuta mihi rubeo protecta Leone,
 Ad regale olim signa fuere decus.
 Privavit magnum diademate Turca Leonem!
 Quo semel amisso totus abivit honor.

MOESIA.

Moesia cœruleo diademata jactat in agro:
 Auro olim semper paneque dives humus.
 Hujus at est pridem subversa Corona decoris:
 Ipsaque nunc panem seminat, alter edit.

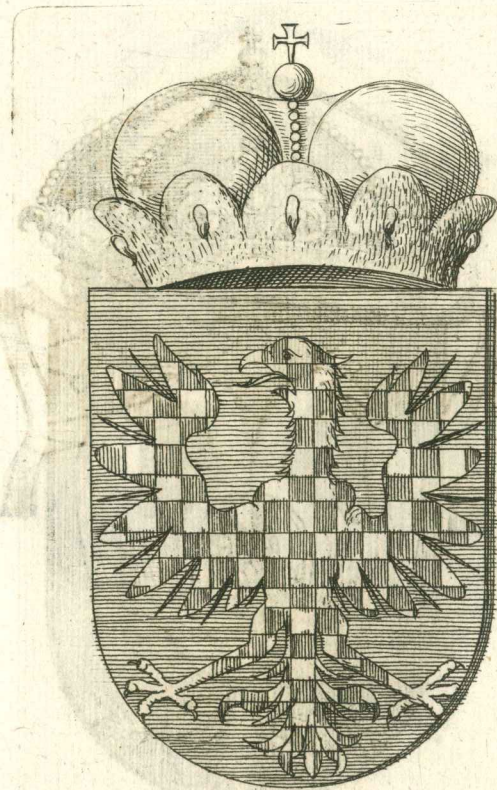

MOLDAVIA.

Daca suo tellus de flumine Moldava dicta:
 A quo & deVectum monstri, habet arma, caput.
 Turpe caput fulvo jam factum nobile campo:
 Quò magè res rara est, charior esse solet.

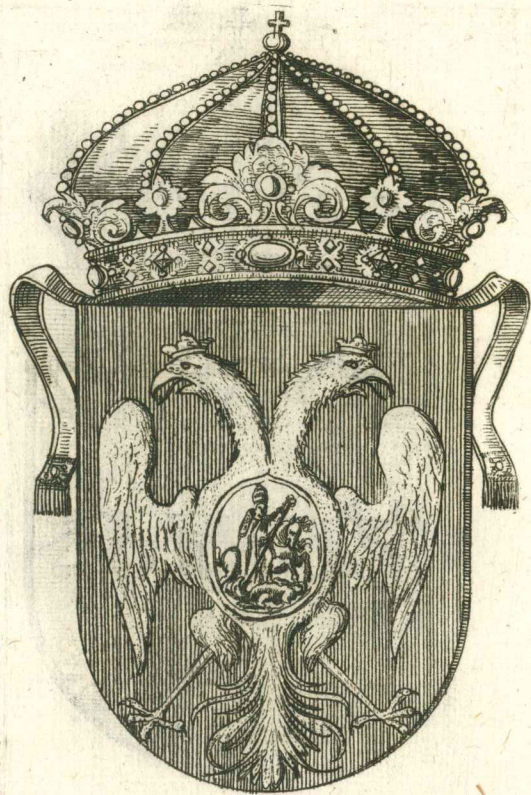
MORAVIA.

Permultis ambita procis, variantibus ævis,
 Tam Pace ac Bello sæpè petita fui.
 Candidus hic color est Aquilæ rubeusque volanti,
 Inter cœlipetas sed decor omnis Aves.

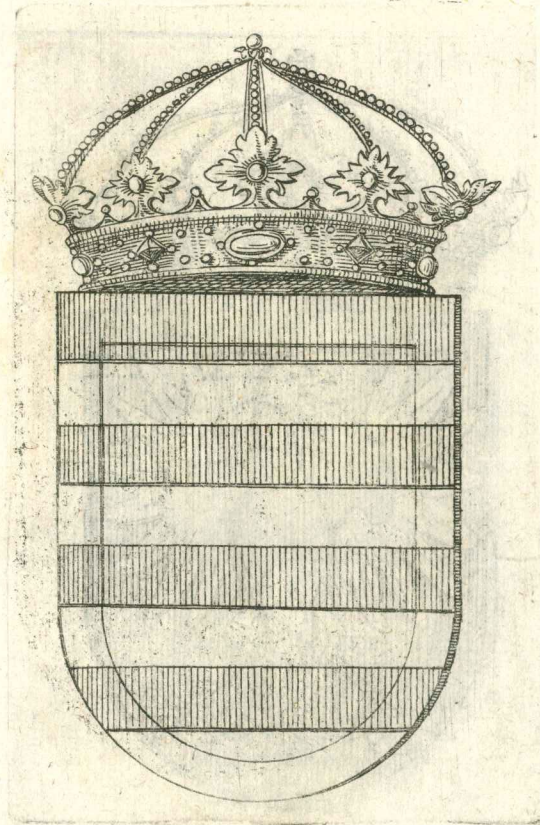

MOSCOVIA.

Bicipiti aurato Jovis Alite Moskua gaudet,
 Hostibus & populis invigilando suis.
 Vincens ferro hostes, populos & jure gubernans,
 In populo obsequium Dux habet, hoste metum.

PANNONIA.

Percurrunt rubem quatuor mihi flumina campum;
 Lactea percurrunt flumina pingue solum.
 Sæpè fuit campus mihi, flumina sæpè cruenta;
 Sic pro fertilibus Bella geruntur agris.

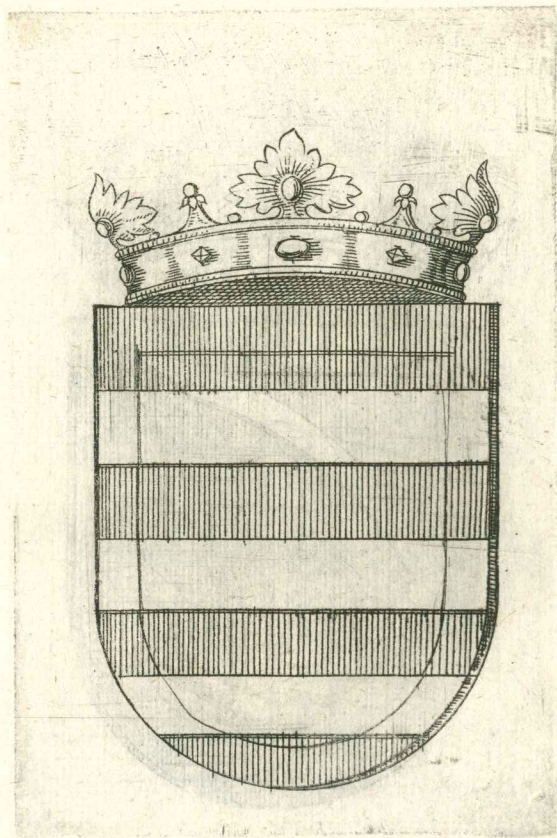

POLONIA.

Montibus ex Slavnis ad Sarmata rura recepta
 Albentes alas regia tollit avis.
 Ingenio atque Fide generosa Polonia pollet:
 Prospicit ampla Solum, concipit alta Polum.

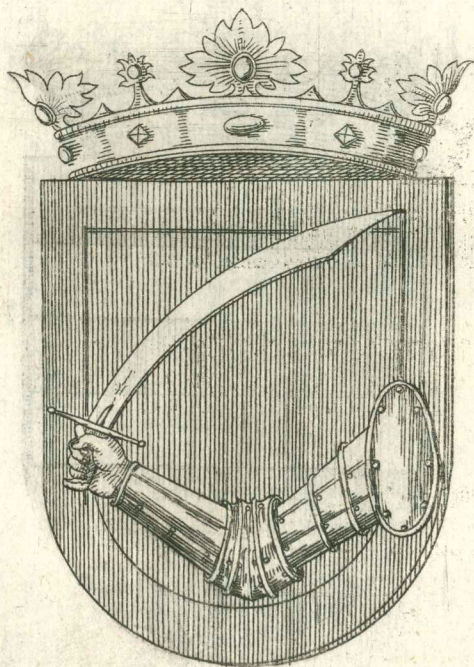
RAGUSA.

Altera in Adriacis Ragusa Urbs libera terris
 Fundit per campum flumina trina rubrum.
 Sed ne clara malo turbentur flumina ductu,
 Mente novum quovis eligit illa Ducem.

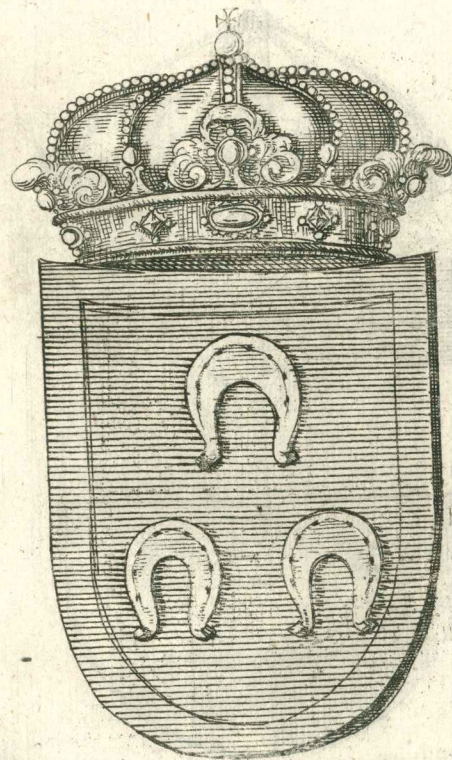

R A M A.

Dij mihi, non homines & nomen & arma dedere
 Pro Patria, in Patriam bella cruenta tuli.
 Scilicet hoc ipsum *Rama* nomen continet *arma*:
 Hinc est, armatam vivere semper, opus.

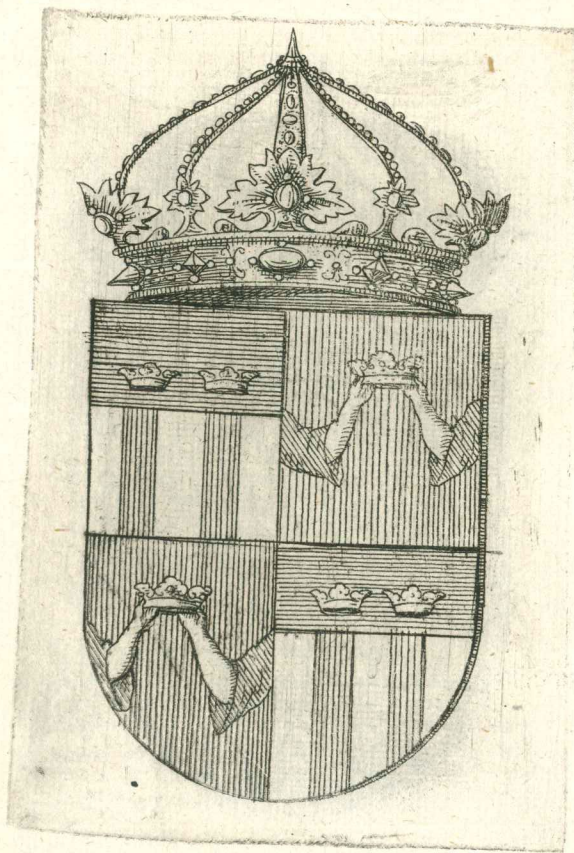
RASSIA.

Tres mihi cœruleo soleæ spectantur in agro:
 Campum cursuro calceus aptus equo.
 Campus adest: & equo soleas sua Rasia figit:
 Ipsa alit atque tenet, confidet alter, equum.

ROMANIA.

Fato & vi plures nova gessit Roma Coronas:
 Romano regimen nomini in Orbe datum est.
 Divisum Imperium, mutataque nomina Regum,
 Quis, quàm Rerum Auctor, jam reparare potest?

RUS-

RUSSIA.

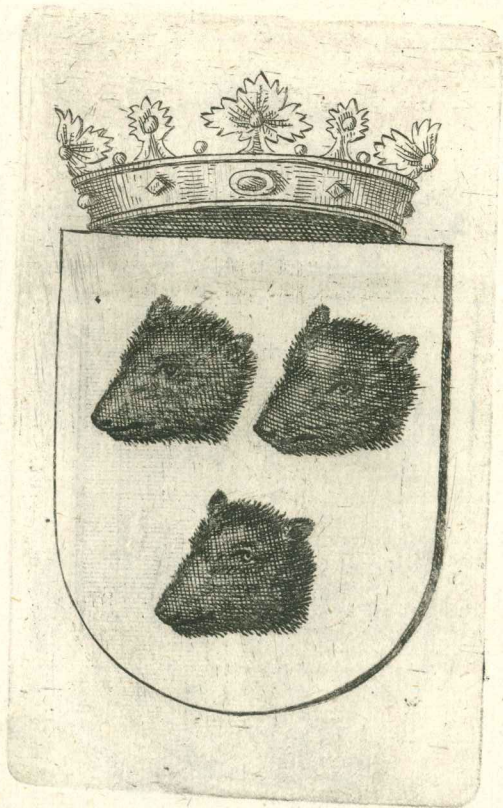

Excelsas rupes fulvo scandente Leone
 Ornavit scutum Russia rubra suum.
 A teneris aptat duris se Russia rebus,
 Ut dura effringat, molliùs aut toleret,

SCY-

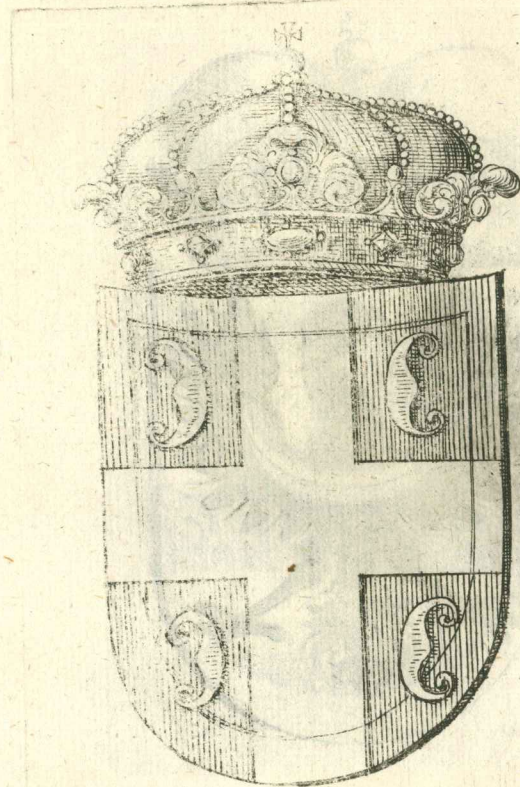

SCYTHIA.

Atrum habet in niveo caput Ursa gens Scythia scuto:
 Hicce soli genius convenit atque poli.
 Immanes Scythicis generantur in alpius Ursa:
 Nec profert homines barbara terra probos.

SERBLIA.

Signa Crucem, calybesq; rubro fert Serblia campo
 Pro Cruce non paucos Serblia passa focos.
 Nunc Cruce prostrata, tamen ultrò sustinet ictus;
 Hinc fato & facto Sevica dicta venit.

SILESIA.

Albentem Lunam pansis Aquila elevat alis,
 Pro genio scutum Slesia nacta suo est.
 Erecta Solem spectet cū fronte diurnum,
 Astra tenebrosa cætera nocte legit.

SIRMIUM.

Intra Danubium, Savumq; Bacuntius amnis
 Humectat fluxu Sirmia rura suo.
 Hic tuti vastis Cervi pascuntur in antris,
 Martia nam timidus rura colonus arat.

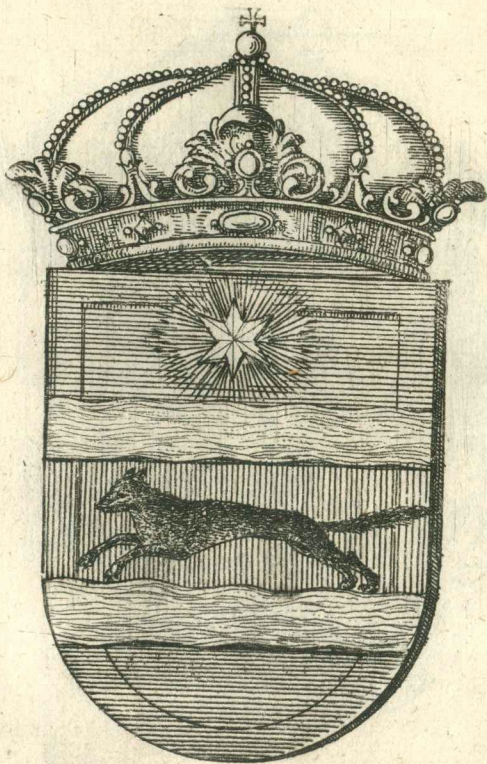
SLAVONIA *Danubiana.*

Trinus in albenti currit mihi Vertegus agro,
 Sincerorum audax fidaque turba Canum,
 Audacis rubeus color est, albusq; fidelis;
 Præda Canum Domino sic sine lite cadit.

SLAVONIA *Maris Balthici.*

Aureus in rubro volitat Draco Balticus agro:
 Exerit os, ungues, caudaq; & ala minas.
 Terribilis quondam gens actis, nomine honora
 Perdurat; quia per dura paratur, honor.

SLAVONIA *moderna.*

Mars mihi fydus adest: feraq; , inter flumina, Martes;
 In medio scuto Martius estque color.
 Scilicet hoc Regnum, geminus quod terminat amnis,
 Mavorti factum læpius ara fuit.

STI-

STIRIA.

Ore vomens Panther rapidos atq; auribus ignes,
 In viridi lactam candidus ambit agro,
 Sat bene componitur pro Bello Paceque corpus,
 Quando animo est candor, viribus atque calor.

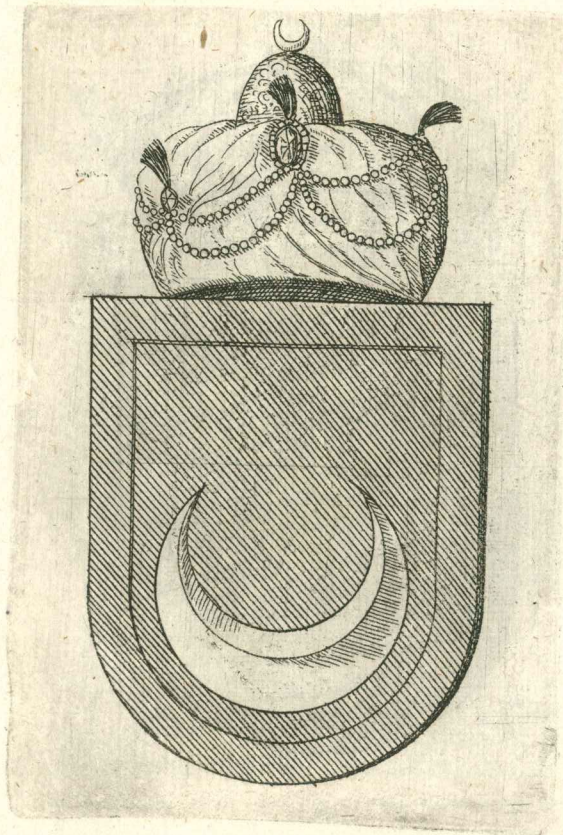
THES-

THESSALIA.

Theſſalidum abs culpa fixæ stupere ſagittæ:
 Sanguine Romano cum rigiſſet ager.
 Romulidæ ſaturi peccant: gens ſubdita poenas
 Suſtinet. In miſeros concidit omne malum.

THRACIA *Odryſiorum.*

Ad varios caſus gentis, regniſque potentis,
 In campo viridi ſtat nova Luna mihi.
 Non durat viror, & Luna eſt variabile ſydus;
 Barbaricam in mitram regia laurus abit.

THRACIA Romanorum.

Orbem fert dorso fulvus Leo; Principis hostes
 Ut feriat, caudam dirigit atq; pedem.
 Concidit hic Orbis Romano Principe rectus:
 Romanumq; Orbem Thrax ferit ultrò Leo.

TRANSYLVANIA.

Septem de Castris surgit Jovis inclytus Ales: ille
 Solem & Lunam alis contegit ille suis.
 Bellorum Pacisq; vices experta superstat,
 Pane, auro, argento, melle, sale uber humus.

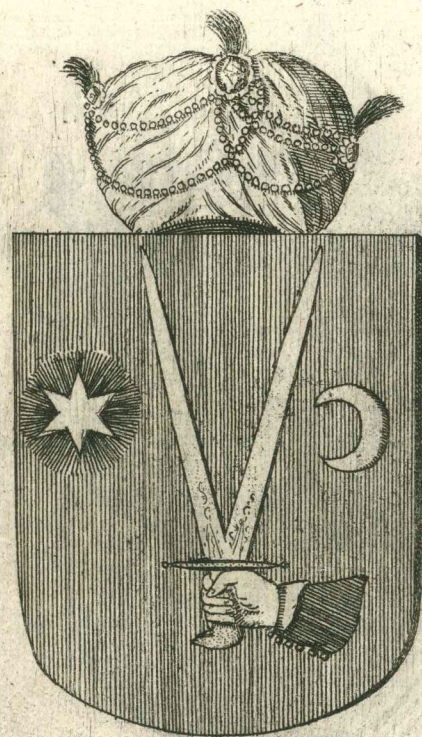

TRIBALLIA.

Telluris genium præfert Aper atq; sagitta:
 Sauciat immanis nam caput ista feræ,
 Terra Triballa viros fortes parit atq; feroces:
 Impar ingenium viribus esse solet.

TURCIA.

Sæva gerit duplicem, Regni pro Insignibus, ensen
 Turcia; quem presum dextera ad astra levat.
 Hoc Orientis opes ferit, Occiduamque quietem;
 Isthæc à Coelis missa flagella puta.

VALACHIA.

Per niveum nigras Corvus campum explicat alas:
 Rostro crucem, pedibus sed diadema premens.
 Principibus prior est hic vita monastica sceptris:
 Sed plures debet quisque subire cruces.

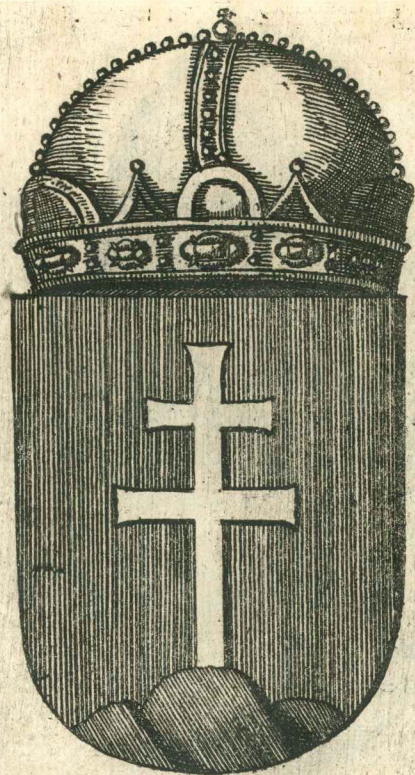
VENETIA.

Aliger est Venetis Leo, Marci nobile signum,
 Coeruleo in campo biblia sacra gerens.
 Hæc terris progressa viget Respublica & alto:
 Concordes Cives vivere lege juvat.

UNGARIA.

Usa fui primùm Cruce simplice, post duplicata :
 Christicolæ tuasit sic pietatis amor.
 Fata cruces, Hostesque, mihi post multiplicarunt ;
 Una salutis erat Crux : dolor in reliquis.

DECLARATIO
STEMMATUM
PRÆMISSORUM.

STEMMATUM sive Armorum, aut Insignium usus initium à Romulo sumpsit. Quidam ex Poëtarum inventis, alii ex Bibliorum historiis antiquius persuadent. Romulus pro signis militaribus manipulos scæni longæ hastæ infixos habuit. Pro his Aquilam postea, Lupum, Minotaurum, Aprum, in acie gestaverunt. Marius in secundo Consulatu Aquilam universæ legioni præfecit ; cætera animantia cohortium signa fuere. Quinta Legio Cæsaris Elephantem in vexillo depictum ferebat : quod, his animalibus in prælio cæsis, victoriam reportavit. Manus & pila inventa est ab Augusto : quæ Orbem Romano imperio subesse indicaret. Constantinus signum Crucis, quod in Cælo viderat, in militaria vexilla transtulit. Aquila tamen Imperii totius Insigne reservata, primò argentea & sacello inclusa : post aurea facta, fulmen aureum pedibus tanquam Jovis armiger tulit ; Postremò biceps : manente uno capite in Ecclesia Occidentali, sive Roma veteri, & altero in Orientali, etiam nova Roma : ab Imperio Caroli Magni. Animantia ferè omnia Principes in Insignibus referunt : Inanimata Imperium. Ex coloribus primarii decem habentur ; cum antiqui nobilissima quæq; opera quatuor duntaxat coloribus edidissent. Septem in Insignibus observantur,

Aureus, felix sæculum denotans.

Albus seu argenteus, animi candorem, puritatem, & fidem insinuans. Hi duo inter metalla potius quàm colores habentur.

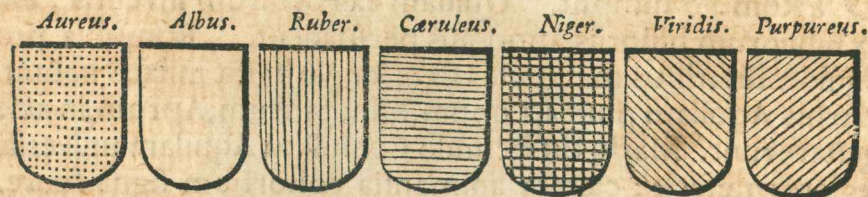

Rubeus, magnanimitatem indicans.
Ceruleus, Sapientiae, Justitiae, claritatis famaeq; Symbolum.

Niger, prudentiae, stabilitatis, firmitatisq; signum.

Viridis, spem, robur & vigorem innuens.

Purpureus (ob purpuram quae Principi est propria) vim & valorem Imperii significans. Qui ab Arte Heraldica sic notantur.

Cæteri minus observati, sunt; *Luteus*, qui lætum sæculum, *Puniceus*, honorem & victoriam, *Ferrugineus*, roboris duritiam, portendunt.

Ab Armorum Signis, Insigniis principium fuit; inde namque & Arma dicuntur. Quæ à Ducibus & Principibus Regna quoque & Provinciæ obtinuerunt: eaque pro illorum libitu aut mutatione variabantur. Ipsorumque usus ad Familias deinde pervenit.

ILLYRIDIS, cujus vetustum nomen tot Regnis & Provinciis Romania quondam Monarchia præfecit, Insigne refert Lunæ Jovisque albarum in Campo rubeo stellarum conjunctio. in Symbolis Luna Populum significat: & Jupiter ab Astrophilis fortuna major vocatur. Cujus præcipuo sive (ut ajunt) diurno signo ipsa regio subjecta est. Hæc conjunctio, juxta Ptolemæum & alios, inclinatur ad religionem; dat optimam valetudinem, vitæq; diuturnitatem. His beneficis influentiis potiuntur Illyrides; erga Deum pietate, Principem fide, amore proximum, erga omnes sinceritate laudabiles; ling-

ingeniosi, sani, proceri, fortes, honesti, & quorum multi decem, nonnulli duodecim, alii & plura vitæ lustra, hæc etiam tempestate vicimus transigere.

IMPERIUM à Stephano, cognomento Nemanich, in Illyrico proprio institutum, est Aquila biceps alba in campo rubro; ad distinctionem Romanarum: videlicet Occidentalis nigræ in aureo, & Orientalis aureæ in cæruleo, nec non Moscoviticæ item aureæ in rubeo campis positarum. Stephanus namque Rassiæ condiderat Imperium, Orientale in eam translaturus; jamque constitutis Regibus, Rassiæ, Græciæ Bulgarique Imperatorem se nuncupabat. Ad utrumque latus Aquilæ sub expansis alis aureum lilium conspicitur, per affinitatem regni Galliæ sanguinis additum. Hæc Gentilitia Nemanidum Insignia fuerunt: postquam regio titulo, ad finem undecimi post Christum natum sæculi, ornati latè dominabantur; Leone albo, rubeis fasciis æquè distincto, posterioribus firmiter stante, & cruentum gladium anterioribus pedibus gerente, usi. Idem Stephanus in majori Sigillo totius Illyrici proprii exprimebat insignia: utpote Macedoniæ, Slavoniæ, Bosniæ, Bulgariæ, Dalmatiæ, Syrbliæ, Croatiae, Rassiæ, Ramiæ; quibus intimam superponebat Aquilam; uti & mediæ supra scutum galeæ aureæ in regia corona stantem & Imperiali tectam. Ex anguli dextri coronata galea ipse coronatus, cataphracta inductus, purpureo ab humeris pallio dependente, Vexillum rubrum, alba Luna signatum, dextera per lanceam altè prendens, & sinistra manu clypeum, Illyrici Bosniæq; stemmatibus insignitum gerens: ac è sinistra galeæ Corona gentilitius Leo, recta stans, prominebat. Uros verò, sive Pyrrhus, Stephani filius, secundus & ultimus Imperator, prædictorum Regnorum Insignia separatis in scutis depicta, circa gentilitium stemma, justa serie disposita, unaque Imperiali Corona omnibus imposita præferebat.

ALBANIÆ typus est, alba in cœruleo campo fundoque viridi Arx, Albanum, sive Albanopolim, regionis olim caput referens. Albaniae Epirique Regnum Georgius Castriotus (Scanderbeg à Turcis nuncupatus) restaurarat, circa A. C. 1440. Sed ipso (1464.) mortuo, Turcis in provinciam cecidit. Arx in Symbolis tutelam & patrocinium significat; quod cum Castrियो amisisse perpetuis lacrymis Albani gemunt.

AUSTRIA quinque Alaudas aureas in cœruleo campo volitantes gestabat. Deinde Leopoldus Marchio, eo nomine Quintus, à bello Prutenico reversus abolitis Alaudarum Insignibus nova usurpavit; ut Munsterus scripsit. Aut ut alii volunt, à rei eventu ab Imperio concessa; album videlicet tramitem in rubeo campo. Quod in obsidione Ptolemaidis album corpus à cruore solo cingulo immune præservavit. Alber. Kranzius cruenti apud Sviceros (A 1386.) prælij memoriam hoc emblemate apud Austriae Duces conservari existimavit. Alaudarum verò Insignia primævis Austriae Marchionibus eo eventu accessisse, haud extra rem ajunt; quod eas ab Imperio Provincias accepissent, in quibus Decimæ Legionis Romanorum Alaudæ quondam stativa erant. Alaudæ fausto augurio habentur. Hæ, inter volucres omnes verno tempore solæ in sublime volantes, cantillare consuevere: quodque altiùs in aëra feruntur, eò svavius efformant melos. Augustorum Regionis Principum idea; qui singulari erga Deum pietate vernis semper felicitatibus beantur.

*Cantantes, à Laude ferunt quæ nomen, Alaudæ,
Austriacæ decorant stemma Ducale Domûs.
Austria Cœlipetas clypeo depinxit Alaudas,
Cœlum virtutis laude sed ipsa petit.*

Symbolum aliàs vetus Austriae Archiducum faciunt omnes quinque Latinae vocales. Quæ pro initialibus sumptæ plurimam

rimam Interpretibus materiam concedunt. At ego positus illis in Programma, A E I O V gemina educo Anagrammata;

A JOVE;

IO AVE.

quibus religiosè subscribo;

A Jove principium Regnis. Hoc Austria felix:

A Jove cui data sunt gaudia, Regna, Salus,

Ter Felix io ave; vastum da jura per Orbem;

Pro Jove quæ regnas, cum Jove sine care.

BESARABI communiter appellati (olim Getæ) Bozji rabi dici volunt; quod Dei famulos significat; illudque à Græcis, duriori pronuntiationi minùs assuetis, retortum esse arguunt; per quod rabiei furiarumque aut etiam Dæmonis famuli Latinis dicerentur. Iis tria capita Æthiopica rubeis fasciis supra cervicem ligata scuto aureo, quibusdam albo, inseruerunt. Caput humanum prudentiam, synceritatemque denotat. E vultûs quippè lineamentis arcani hominum affectus indicantur. Ideò Seneca in Hercule Oetco;

*licet ipsa neget
Vultus loquitur quodcunque tegis.*

BOHEMIÆ, Leo albus coronatus in rubeo campo (Munsterus rubrum in albo descripsit) eëtupon est; quod Regnum & Zodiaci Leoni subjectum ajunt; qui naturæ suæ influentias genti notabiliter imprimit. In Symbolis Leo magnanimitatis fortitudinisque signum est; atque tum ob easdem virtutes, cum ob generositatem, qua cum ignobilibus animantibus configere dedignatur, magnisque & fortibus se objicit. De quo Martialis;

*Quid nunc serva fugis placidi lepus ora Leonis?
Frangere tam parvas non didicere minas,
Servantur magnis isti cervicibus ungues:*

*Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.
Victisque ac subjectis parcunt: hinc Claudianus;
Prætereunt subjecta feri, torvique Leones,
Quæ stravisse valent, ea mox prostrata relinquunt.*

Albus color (ut meminimus) etiam fidem denotat; in eo Regno fides Catholica unicè viget, nulla hæresi aut schismate contaminato. Czecho Bohemorum Conditori Aquila stirpis emblema fuit; uti & Bohuslaus Balbinus refert;

*Hæc Ales veteris Czehi Regumque priorum
Estque bifurcatus pro statione Leo.*

BORUSSIAE, quæ Ducalis hætenus appellabatur, Aquila nigra rostro & pedibus aureis, circinum aureum in alis, & Coronam in collo, super albo campo expansa, ad novum Regiæ dignitatis honorem conservavit. Munsterus trifolia crocea, loco circini, ponit: additque literam S pectori Aquilæ. Aquila Regina volucrum, animum nobilem & ad altiora genitum indicat. Corona, quæ honor eminentissimus & virtutis præmium est, cum magnis natalibus tum etiam grandibus meritis debita, inter alas collo infixæ, prominente rostrato capite, firmam se tutamque eatenus in sublime ferri denotat. Circinusque operis cujusvis complementum labore ac perseverantia perfici innuit.

BOSNA, binis rubeis clavibus obliquam Crucem formantibus nigra coronata Æthiopularum capita contexas comas per aureum Scutum laxantia, imposuit. Alii Capita non coronant. plurimi absque comis ea depingunt; ut virorum magis quàm mulierum esse videantur. Scutum aureum, auri argentique ferax solum, & felicitis olim sæculi typum refert; dum à Regibus Croatiae per Banos five Duces (inter quos Culjen Augusti locum promeruit) gubernabatur. Fatales in crucis formam claves ei obtigerunt. Clavis quip-

quippè, aut seræ non adæquata, aut non sensim versata, facile denticulos rumpit, vel rotulas destruit. Ita Bosna Principum suorum ambitione, violentaque regnandi cupidine, ad parricidia & Turcicas fraternitates illidens novelli Regni clavum facile fregit: & osori Crucis sanctæ captiva cruces innumeras perfert. Infausti quoquè omninis Æthiopum capita in auguriis habentur. Ea verò, præter cognomen, gentem à Bessis originem ducere, multorum opinionibus suffragantur. Hæc Insignia veteres Croatiae Reges Bosnæ Banatui dederunt. Reges tamen ejus proprii non iis, sed gentilitiis, privilegia etiam authorabant; Quibus nec Ungariæ Reges utuntur: nam nec Bosnam regalibus titulis inserunt: sed pro ea & Chulmia Ramam sumunt, inter utramque mediam Regionem.

BULGARIA, fulvo coronatoque Leone in campo rubeo armatur. In quodam manuscripto reperi, Leonem rubrum super aureo campo: qui Macedoniae censetur. Apostolici Reges nigrum faciunt, intra Stellam & Lunam rubeas (quam alii Valachia appingunt) in campo albo. Cui adscribere possemus;

*Qui Stellas cernis rubeas, nigrumque Leonem,
Fatale hoc genti stemma fuisse, puta.
Bella cruenta tulit multos luctata per annos:
Ex lucta victæ nil nisi luctus adest.*

Gens viribus quàm genio præstantior, vilibus etiam rapinis dedita, & quæ aliquando plurium Regnorum opes & Orientalis Imperii Coronas everteret, Thraciaque Lunam penè attriverat; nunc Turcicam adorat supplex vasalla.

CARINTHIA, tribus nigris Leonibus, è dextro aureo, in lævo rubeo scuti latere Austriacam trabem intuentibus, Ducale stemma exprimit; postquam Austriae unita; Leonibus

bus folis antea contenta. Hos in antiquo exemplari Canibus quàm Leonibus similiores inveni. Nam & olim Carinthiæ Dux, quum Imperii officia passim inter Principes & Civitates Imperiales distribuerentur, Imperii Venator fuit; ad quem lites & contentiones Venatorum omnium deferebantur.

CARNIOLIÆ Aquila cærulea coronata, rostro & pedibus aureis, Lunam albo rubeoque coloribus intermixtam, è pectore in expansas alas curvatam in campo albo gerit. Alii scutum aureum, pedesq; ac linguam aquilæ rubros faciunt.

CELTARUM, Illyrici olim accolarum, duo Dracones, sive pinnati Colubri, sese invicem patulis faucibus intuentes, signa fuere. Tradunt, Draconem fieri è serpente qui alterum devoravit. Draconibus tribuitur natura vigilans, & auricustodia, Hinc Martialis ad avarum;

- - - - incubasq; auro,
Ut magnus Draco.

CRETA, bipartiti scuti rubeæ inferiori, Minotaurum, cum aurea clava, & Aquilam fulmina vibrantem superiori albæ scuti partibus impressit, fabularum inventrix curiosissima; feri illius monstri partu, Jovisq; nativitate, educatione, nuptiis & sepulchro sui nobilitatem adornans. Quæ uti vicinarum gentium mores & notabiliores fortunas, aut res gestas in meras fabulas transmutavit: ita populum Thesaliæ, qui primus Equos infedit, atq; ex iis bellare cæpit, Centauros finxit.

CROATIA, scutum habet in quatuordecim plagas, rubeas albis intermixtas, rectè partitum, Abaco, sive tabulæ lusoriæ formam repræsentans: in totidem partes dividendæ, potens olim factorum indicium. Matthias Pannoniæ Rex, tam in majori suo duplicique Sigillo, quàm lapideis monumentis (quorum nonnulla etiam in Croatia Maritima

tima extant) pro Regni hujus tessera, sola regia Corona usus fuit: sub qua cæteras illius partes, ex Banatus Zupaniatusq; officiis regium honorem consecutas, comprehendebat: uti Ramam, Bosnam, Serbliam, Rassiã, nec non Bulgariam. Idq; probabili conjectura, in honorem Ladislavi Sancti, eum fecisse, opinari licet; per quem Indigenam, de Goricza oriundum, Regnum illud Ungariæ Coronæ accedere cœpit. Cujus familiarem alam & plumatam galeam, regiam ob dignitatem, in Coronam Ungari mutaverunt. Uti, aureis Successorum nummis, dicti Sancti Regis effigies, impressa, verificat. Tum quia & Ostoja Kristich, Bosnæ Rex, sola Corona Insigne sui regiminis exprimebat. Hujusq; Successorem & cognatum Thomam, ob amicitiam & fraternitatem cum Mahomette II, Matthias strangulari fecit: vestigialis Provinciæ regimen tutamenq; ipse habiturus. Et cum Bosna, respectu Albæ Rubeæq; Croatiæ in medio penè sita est: eorumdemq; Regum Coronam ad reintegrandæ Croatiæ (in tot Regna à seculi sæculo discriptæ, Regibusq; jam privatæ) typum servavit; Bosnæ titulo uti non dignatus. Nam & sicut communi Ungariæ, Dalmatiæ, Croatiæq; Regis titulo utebatur; ita, circa scutum Pannoniæ Insignium, hinc Ungariæ Crucem, & Dalmatiæ Leonina capita: illinc ipsam Coronam Croatiæ; & Lupum Cumanæ, cætararum Daciæ Scythiæq; sui Provinciarum emblemata figurabat: gentilitiis duobus stemmatibus infra positis.

CHULMIA (proprie Hlivnia) nudum brachium humanum, frameam inter stellam & lunam gerens, Principis Populiq; tuorum, continuo Marte exercitorum tesseram rubeo scuto indidit. Brachium humanum nudum & armatum, Fidei roborisq; sinceri, Venus amoris bonæq; spei, sed Luna frequentium mutationum symbolo sunt.

CUMANIA, in scuti, duabus aureis trabibus obliquè

tripartiti, interno rubeo (reliquis cæruleis) campo Lupum album, currenti similem, Infige genti obtinuit. Gens olim à Tattaris natali solo expulsa, receptricæ suæ Ungariæ perniciem tulit, Belæ Regis exilio lugubriorem. Lupus insatiabilitatem figurat: qui unicam ovem prædaturus gregem totum invadit. Quod Ovidius declarat;

Ad multas Lupa tendit oves, prædetur ut unam.

DACIÆ veteris, duo Leones fulvi, albam acutam pyramidem in medio rubei campi erectam utrinque conscendentes, provinciale stemma referunt. Pyramis perfectionem excellentem, gloriæq; significat eminentiam, virtutum studio consecutam: quam adusq; Decebalii regnum Dacia tenuit. Post Romanorum, dein Sarmatarum, ultimò Turcarum potentiis oppressa, nomen & colonias mutavit.

DALMATIA, tribus Leonum capitibus in cœruleo scuto coronatis, bravium suæ nobilitatis, reliquit; Viris virium & ingenii valore potentibus clara: Illyrici, Liburniæq; olim pars. Quam Dionysius Afer, *Martiorum solum Virorum*, appellavit. Postea in tres Provincias, Ramam, Chulmiam, & Hercegoviam partita, præ Leoninis capitibus Martialia tela sumpsit.

DARDANIA, Leonem rubeum coronatum, vetus militare pilum primis pedibus tenentem, scuto albo erexit. A telo (quod vulgo *darda* est) nomen, Coronam à D. Justiniano, ad Imperium nato, promeruit. Ad illam Virgiliti sensus referendus est; namq; *hinc Dardanus ortus*: à quo Phrygiæ Reges Dardanidæ.

EPIRUS, antiquis gentis suæ Insignibus Molossum rubeum (quo nomine magni canes appellantur) in albo clypeo præferbat: eo Canum genere sæcunda regio, Molossia quoque dicta fuit, ut ait Statius;

gemit inter bella peremptum

Par-

Parthus equum, fidosq; canes se vere Molossi.

Grandis generosiq; in Viro animi symbolum Molossus est; qui taurum aprumve jacentem neglectim pertransire dicitur: non nisi cum stantibus & ad luctam paratis conflicturus; minorumq; Canum latratum contemnens præterit: congregari non nisi cum leonibus dignatus.

GRÆCIA, quatuor aurea flumina, à dextro in sinistram cærulei campi latus rectè deflua, prisca sapientiæ imaginem observat: quæ totius eruditionis fons & mater, communisq; generis humani schola dicebatur. Libera quondam, sed dum imperium in socios affectat, serva diversis per vices nationibus facta; postremò in miserrimum à Turcis reducta mancipatum; ut hodiè (inquit Gerh. Mercator) nulla Barbaria æquè barbara est, atque Græcia: litteras & sapientiam non tantum non colit, sed ne intelligit quidem. Tristissimæ humanarum rerum conditionis exemplum Orbi universo exposita.

HERCEGOVINA, olim Cudvergia, nudo brachio fractam lanceam gerente, rubrum clypeum (Orbino cælestinum) adornavit. Hoc præcipuum militaris apud Illyros gloriæ specimen fuit, quò quis plures in prætio lanceas fregerit.

JAPODIÆ veteri pileus niger cum rubea ligula in scuto aureo emblema fuit: Phaëtonteo casui alludens: quem in ea regione accidisse antiquitas finxit. Sic enim in descriptione oræ Illyricæ ad Nicometem Bithiniæ Regem Schimnus Chius;

Venetos sequuntur Thraces, Istri uti vocant, &c.

Olimque contigisse nonnulli asserunt

Incendium Phaëtontis hæc circa loca,

Ideoq; turbas incolarum omnes adhuc

Incedere atra veste, & habitu lugubri.

Eadem Insignia nunc fert Marcha Slavonica, veteris Japodiæ pars: quæ nonnulli toti Slavoniæ, intra Savum & Adriam, sitæ tribuerunt. Pileus cæterum præfidii ornamentiq; symbolum est; ut qui supremam corporis humani partem à radiis solaribus, aëreisq; tempestatibus munit, & pro dignitate inter homines condecorat. Inde Romani cum servum manumittebant, eum pileo donabant.

ISTRIA Scuto cælestino campoq; viridi Capram assumpsit, stemma Principis ultimò deficientis. Quidam Histricem ei appropriant in purpureo campo; unde probabiliter & Histria est appellata. Capra in symbolis, pacifici, benigni, mansueti animi idea est: lacte quam lana nobilior; Insignia tamen parum nobilitans: minùs verò Histrix; nam

os longius illi

Affimilat porcum. inquit Claudianus.

LIBURNIÆ, aurea coronataq; in cœruleo campo Aquila data est. Potens olim terra mariq; regio, omnibus Adriatici sinûs Insulis dominata, ab Illyride ad Alpes usq; Italiæ per continentem protensa, hinc Virgilius;

Antenor potuit mediis elapsus Achivis

Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus

Regna Liburnorum.

Deinde in Croatiae nomen transit: & hæc denuò in plurium regiminum nominumq; mutationes concessit. In qua parte ad ultimùm Liburniæ nomen servavit, auro in visceribus terræ dives, Homines ardua quæque superare conantes, ingentesq; Aquilas parit.

LODOMERIÆ (quo nomine in Russia sui Regnum Ungariæ Archireges eferunt) duo flumina sive tractus rubro alboq; colore ad Croatiae formam cancellati, cœruleum scutum trifariam dividentes, clypeum nobilitant; Ubertatem terræ per sanguinem acquisitæ depromentia.

MA-

MACEDONIA rubeo Leone aureum campum insignivit; quem nonnulli Græciæ stemma fuisse opinantur. Quidam rubeum Epiri Molossum ante Alexandri M. tempora, post clavam Herculis inter Buphali Taurive cornua erectam addidit. Nemanidæ Reges rubeo usi sunt, pro Macedonia Insignibus, qui eorum proprietatem in procerum suorum & provinciarum scutis diligenter observabant.

MOESIA (quæ nunc Bulgaria) binas Coronas, sed inferiorem inversam in cœruleo campo gestavit. Hinc Leo coronatus haud malè tribuitur Bulgariæ. Inversa Corona ruinam Regni præfagebat. Terra pane dives, hunc Græcis Trojam opugnantibus (Darete Phrygio teste) submittebat: eo nunc Turcos alit vasalla tellus.

Antiquiora Mœsiæ Insignia hujusmodi formæ rotam repræsentant. Rota in symbolis cum Fortunæ rerumq; humanarum volubilitatem, tum in his virilis animi constantiam denotat. Rota quippè, tametsi quoad peripheriam circumvolvitur, firma tamen polo suo inhæret. Illis hoc subdumus tetrastichon;

Diversas experta vices, mutataq; Regna

Et mores cernis, Mœsia mœsta, no vos.

Fortunæ perpende rotam: quæ, summa premendo,

Ima levat: constans in levitate sua.

MOLDAVIA, caput Buphali sylvestris, ex Alpibus Moldava patrio flumine delatum, aureo campo inseruit. Alii supra cornua stellam & Lunam addunt. Exteri quidam caput hoc album in rubeo campo depingunt, cum circulo è naribus, alii ex ore pendente.

MORAVIÆ, cæruleum Campum Aquila, rubeis albisq;

I 3

bisq; cancellis densè variegata decoravit ; quæ per varias Principum mutationes & sui competentiam ad Lacteam Austriæ Viam confedit , Alaudis & laudibus amica.

MOSCOVIA , sive Russia Alba , bicipitem Aquilam auream in campo rubeo, imperialem, plurium Regnorum & Provinciarum Insignibus præfert. In Aquilæ pectore *Czar*, sive Cæsar aut Imperator triplici Corona tectus, alto paludamento amictus, eques, Draconem lancea humi prosternit. Absoluto in subditos imperio Magni Regionis Principes utuntur, accurataq; in hostes vigilantia, quò securius tot gentibus imperent, & ab ijs hostium machinationes avertant. Quidam Russiæ Albæ in campo nigro depinxerunt, portam albam valvis apertam; qua ex ratione, non video; nam & intercuncta illius Imperii ditionum stemmata scutum, porta signatum, non reperio.

PANNONIA quatuor albis fluminibus, Savo, Dravo, Danubioq; ac Tissa, rubeum campum dividit. In Matthiæ I. Regis majori Sigillo, aureo colore signata videntur. Nec immeritò fortasse, cum eadem flumina aureis arenis ditissima pingue solum præterlabuntur. Nisi regii Sigilli Sculptor, artis Heraldicæ ignarus, trabes punctatas pro fluminibus argenteis (tam crassum errorem in Aula tanti Regis nemine advertente) licentiùs inciderit. Flumina in Symbolis soli ubertatem divitiarumq; abundantiam significant.

POLONIÆ, rubeum scutum alba coronata exornat Aquila: tum à Leho & Krakovitiis, migrationis illius ex Illyrico fociis in novam Sarmatiæ coloniam, Poljanam, & latinizato vocabulo Poloniam nuncupatam: cum ex felici reperti nidi augurio, in gentis totius emblemata feliciter auspiciata est. Natio Polonica ingeniis claret celebribus, & visendis Mundi regionibus, præ ceteris nationibus deditur.

RA-

RAGUSA, tres fluvios rectos albos in campum rubeum assumptis; Quot videlicet è sui territorio in Adriam pelagus effundit. Fluvius cum bonorum affluentia, tum justitiæ iuriumq; suorum conservationis Symbolum est; qui licet alveo contortus è proprio tramite nunquam deflectit. Ea unica sub hanc tempestatem Respublica in Ora Maris Adriaci post Venetam, sui juris permansit: quod menstruali novi Principis electione, sartum tectum conservare studet.

RAMA (quo nomine Reges Ungariæ Bosnam, Hlivi-amq; & Hercegovinam sub Regni titulo comprehendunt) cataphracta indutum brachium, curvo gladio armatum, genti suæ Insigne campo rubeo impressit. Quæ perpetuis Bellonæ tempestatibus fato quodam destinata censerit potest: dum ex ipso sui nomine *Rama*, arma programmaticè nascuntur.

RASSIA tribus soleis equinis argenteis, cœruleo scuto appositis, exornatur. Equis velocibus, ferro bono & fabrorum copia frequens regio, Turcis mancipata.

ROMANIA, ab Imperiali Constantini urbe, Nova Roma prædicta, sumpto clypeo gaudet. Cujus quadrifariam partiti, dexter superior & sinister inferior quadrans in se divisus, superiori cœruleæ parti duas Coronas aureas indidit: inferiore alba duabus trabibus rubeis, erectè positis, distincta. Superior sinister & inferior dexter item rubeus, duobus brachiis humanis viridi manica ab humero ad cubitum laxè amictis, Coronam elevantibus, pristinum Romanæ Majestatis & Græcæ Superbiæ typum repræsentant.

RUSSIA Nigra fulvum Leonem arduas rupes conscendentem in cœruleo (aliis rubro) campo armis præsignavit. Quo fortem animum, nec duris nec arduis absterreri, quin eorum exercitio vires corporis fortescere, docet.

SCYTHIA, Ursinis capitibus, in campo albo denotatur. His feris vastæ Schytarum solitudines, gelidoq; Septenerioni

sub-

subjecta regio abundat. Urfos turbido & obscuro cœlo mirificè lætari ajunt; quod non tantùm ob spem futuræ serenitatis, quantùm ob liberio rem ad alvearia evagationem: qua tempestate in illis apes & in ædibus homines continentur.

SERBLIA, quæ Syrbliā, sive Srbliā dici propriè deberet, Servia communiter appellata, Cruce alba rubeum clypeum amplissimè designavit, quatuor calybibus ex tot angulis ei obversis. Cui post Nemanidum fata Vukassinus Rex Aquilam imposuit. Ea Crux Constantinianæ memoria est: atq; alii eadem Insignia Constantinopoli tribuunt: mutatis aut non ritè observatis coloribus; proque calybibus B Græcam litteram ponunt. Ungariæ Reges antiquioribus Triballorum insignibus, pro Serbliæ Rassiæq; Regno, in Bullis utuntur. Illorum olim hîc sedes fuerunt; Romaniq; Orientis Imperatores, Serbliæ Principes, Triballorum Reges nuncupabant. Fatô Symbolum hoc Serblis obvenit; qui sæpè diuq; ferro & igne pro Christianis aris & Patriæ focus oppugnati, in tristem servitutem concessere.

SILESIA Symboli loco Aquilam nigram, cui alba Luna à pectore per alas curvatur, albo campo præfert. Albam in Lunæ medio Cruculam recentius posuerunt. Regio insignes Astronomos Orbi dedit; inrer quos Maria Cunitia nomen insigne meruit.

SIRMIO, ultimorum Ducum Vilakianorum stemma restitui; Cervum videlicet sub cypresso inque prato viridibus, inter flumina cubantem; cujus collum rubeus millus ambir, in cœruleo scuto, albis fluminibus. Antiquiora Sirmiensis Provinciæ reperiuntur Insignia, duo S, in bipartiti scuti albo dextero latere rubeum, & rubeo sinistro album. Quibus & Episcopum quendam magnæ illius Diæceseos fuisse usum reperi. Flumina Danubium, Savum & Bacuntium indicant. Primis duobus complexa tertio in magnum girum percurritur.

ritur. Vasta nemora è tutiora Cervis latibula prostant, quò pauciores incolas Bella continua uberi solo reliquerunt. Cervus autem in Symbolis idea est hominis, qui virtutibus semel assuefactus, perpetuo earum desiderio agitur. Illud enim animal serpentibus pasci solitum aquas maximè anhelat; diuturnitate vitæ cœtera animantia longè transcendens. Sicuti & Cedrus in Nobilitate antiquitus fuit æstimatissima; cujus materiei æternitas inest: itaq; & simulacra Deorum ex ea veteres factitabant.

SLAVONES, per tot nationes amplè diffusi, Danubii accolæ, tres rubeos Canes venaticos, aureis millis colla cinctos, album campum decurrentes, Stemma tulere. Generosus fidelisq; hominis animus Cane significatur. Vertagos Martialis vocat; qui sua sponte exeunt, domumq; prædam reportant. Quod cum Slavo nomine, gloriam significante, convenit.

SLAVONES *Maris Baltici* (qui & Vandali) aureum coronatum Draconem in campo rubro stemmatis loco præferunt. Quem alii rubrum in albo campo depingunt. Brandenburgici Marchiones pro Vandalorum Ducatu Gryphum, rubro viridique colore perfusum in albo, Mecklenburgenses Duces aureum in cœruleo campis gerunt.

SLAVONIA *moderna*, Interamnia Croatiae pars, cum ab antiquò pro Armorum decore Mardurem animal habuerit, à Vladislavo Rege duobus fluminibus, scutum trifariam secantibus, Martisq; sydere, ulterius donata est. Media scuti pars, in qua Mardes conspicitur, est rubea; extremæ duo cœuleæ; in quarum suprema sydus micat. Flumina Savum & Dravum, quibus terminatur: Mardes & Mars, per continuum belli studium, insignis gloriæ bravium meritam denotant. Antiqua Regni hujus moneta ex una facie nummi ostendit eundem Mardurem inter duras Rosas: ex

altera Regem & Reginam coronatos, Crucem duplicem in-
 uentes, à pectore effigiatos: ac supra Crucem Lunam &
 stellam. Hæc ipsa Crux à Successoribus Divi Ladislavi in
 Ungarici Regni tessaram conversa est; per quem & Regio
 Coronæ unita: quibus deinde, Mardurinarum dicto, censu
 tenebatur.

STIRIA, Pantheram albam, ore, auribus & tergo flam-
 mas evomentem in campo viridi gentis suæ insignibus præ-
 fert. Flammæ pro halitu interpretandæ sunt. Panthera
 enim odorem adedò svavem exhalat, ut eo illecta cætera ani-
 mantia ingenti numero sequacia trahat.

THESSALIA, in superiori aurea divisi scuti parte Aquilam
 pedibus & alis expansis, ac in rubra inferiori tres sagit-
 tas pro Regionis stemmate gerit; Has ob Chironis aliorumq;
 Centaurorum in ea natorum à Græcis inventam fabulam, &
 illam in memoriam civilis Romanorum cladis; Cùm antea
 Chironem ipsum, aut alterum Equitem Sagittarium habuisse
 potuit. Fictio enim Græcorum est; Centauros, ex nube
 quam Ixion pro Junone compressit, natos fuisse: inque Pelio
 monte à Nymphis educatos: & ab ijs cum equabus conjun-
 ctis prodiisse Hippocentauros. Quam recognoscit Lu-
 cretius;

Sed neque Centauri fuerant, nec tempore in ullo

Esse queunt: duplici natura, & corpore bino;

Ex alienigenis membris compacta potestas.

Hinc illinc parvis, ut non par esse potis sit.

Ex ea autem causa equinam & humanam formam Thessaliæ
 populis, Pelii montis accolis, tribuit antiquitas, quòd primi
 equitare, primiq; ex equis pugnare invenerint: homines
 aliàs feri, agrestes, at militares; de quibus Seneca.

An viros tellus dare militares

Aptior Pthie?

THRA-

THRACIA, quæ Odrysia quondam, in viridi Campo
 Lunam albam ferebat. Quidam hæc Insignia Turciæ adscri-
 bunt, postquam Regionem occupavit.

THRACES verò, subjecti Rom. Imperio, in cœruleo
 clypeoluteum Leonem; elevato pede sinistro, & cauda ere-
 cta, Principis hostes ferituri argumentum habebant. Lu-
 teum item globum in dorso gerebat; quòd Orbem Romanus
 Princeps suis viribus sustentaret.

TRANSYLVANIA, bipartiti scuti superiori medietati
 aureæ nigram Aquilam, expansis alis eminentem; rubeæ
 inferiori septem Castella sive castra, & hinc Solem, inde Lu-
 nam scuto principali adlegit. Aquila Provincialium, sive
 (ut vocant) Comitatusum; septem Castra à totidem Un-
 garis Ducibus condita, Saxonum: & Luminaria Siculorum
 Status referunt.

TRIBALLIA, Caput Apri gessit in albo campo; Sagit-
 tam alii fronti, & alii ori infigunt. Nonnulli absq; Sagitta
 caput, ore patente sursumque converso, indistinctis clypei
 coloribus formant.

TURCIA, nullo uti solita emb'enate, nomen offi-
 ciumque Principis litteris expressum veneratur. Qui-
 dam Odrysiarum Luna Turciam insigniunt. Munsterus
 & Constantini Crucem cum calyibus Serblicis addidit. At
 quum in vexillis communiter etiam bipennem gladium, dex-
 tra prehensum inter stellam & Lunam elevatum ostentent:
 eundem illi pro Symbolo ritè apponendum existimabam:
 atq; in campo rubeo, qui majesticus & brachium viridi
 indutum, qui sacer color apud Turcos habetur. Gladio huic
 superstitosam originem adscribunt Osmanidæ; quòd S. Elias
 Propheta 40. Christianorum millia uno in conflictu ceciderit.
 Alii frameam duplicatam ponunt, & penès solam manum
 albam cum Luna stellaq; à lateribus.

K 2

VA-

VALACHIA Transalpina Corvum habet nigrum in albo campo super corona stantem, & Crucem in rostro gerentem. Moderni Regionis Principes pineæ arbori eundem Corvum imponunt: cui à dextra Rex & à sinistra parte Regina, se invicem intuentes adstant. Exteri quidam Leonem nigrum coronatum, ac supra eum stellam & Lunam rubeas; alii supra dorsum stellam & intra pedes Lunam, in albo campo, Valachia imponunt Symbolum: qualem Ungariae Monarchæ pro Bulgaria Regnorum suorum emblematis adserunt. VALACHIA Major, ab Ungaris sub GALAGIÆ Regni nomine censita, eadem habet Insignia, quæ Mæsiæ quondam fuerunt; nisi quòd inferiorem Coronam ei non invertant; cui moderni tertiam addiderunt; ut de se fandi occasionem habeat;

Amissa plures peto libertate Coronas:

Hei mihi; cum regnum barbarus ensis habet.

Tanta spei sunt signa bonæ: Fortunaq; forsan

Restituet Domino pristina Regna suo.

VENETIA Leonem aligerum, dextro anteriori pede liberum apertum, cum inscriptione, *Pax tibi Marce Evangelista meus*, tenentem, D. Marci Evangelistæ Symbolum assumpsit; cujus sacris lipsanis gloriatur: qui & S. Evangelium Gradiscripsit. Theodori S. Martyris imaginem Veneti vexillis præferebant: priusquam in bello cum Genuensibus horum signis, icone S. Georgij, non multum ab illa dissimili, decepti damnum passi fuissent.

UNGARIA, tres montes virides (Tatra, Fratra, Matra nuncupatos) rubeo campo, eorumq; intimo eminentiori Crucem albam, imposuit. Crux ante D. Ladislavi regnum simplex (ut diximus) magisq; corniculata fuit: quam ab ipso, per acquisitionem Slavoniæ (quæ ultra Mardurem duplicata

Cruce

Cruce religiosè insigniebatur) Successores Reges duplicarunt. At quibusnam ante baptismum Insignibus usa fuerit, memoriæ non satis reliquit. Atilæ Stemma fuisse Asturem ex Accipitrum genere coronatum, Ritus ait: eademq; Insignia adusq; Gejsæ Ducis tempora Ungaros conservavisse Bonfinius addidit. Quæ tamen nummus Atilæ nomine proditus haud verificat; nec facillè credibile est: Ungaros Unnorum Insignia accepisse. Unnis Cervus aut Bos sagitta vulneratus assignari debuisset, quorum alterutro ductore, pervadata Mæotide palude, felices Daciæ Pannoniæq; terras invenerunt. Et Bos quidem verisimilius; nam non solum in antiquis ad eorum pugnas picturis frequens tauri caput vexillis inesse videmus, verum & in Sanctuarii Ecclesiæ D. Martini Ep. Pofonii fornice, inter diversa Regnorum Insignia, Bovis albi caput cum integro collo in scutè rubeo depictum extat. Nisi verò Equum album, cum fræno aureo & sella (quibus Svatopolugo decepto Regnum emerunt) Insignibus decentius prætulissent. Ungari autem (si veteris Patriæ spectentur Insignia) duo brachia humana à clypei lateribus ex umbonibus porrecta, hastis in alternos angulos objectis obliquam crucem formantia, tesseram nationis habuissent. Montes porrò in Symbolis Principum virtutem, animique magnitudinem & honorum eminentiam imaginari solent. Medium Ungariæ Montem coronarunt moderni; cujus fundo Ludovicus I. Rex familiare lilium impresserat.

COETERA Occidentalioris Illyrici, sicuti & hujus Orientalis sive Slavo-Illyrij particularia, Regnorum Provincia-rumq; Insignia, cum situ illorum gentiumque moribus, in suscepto de *Aris & focis Illyriorum* tractatu, Superis faventibus, delineata descriptaque brevi exhibere conabimur. Interea

LECTOR BENEVOLE ;

*Cernis ut in parvo diversa Insignia libro :
 Bisque duo cujvis addita metra legis.
 Nec bene descripta hæc , bene sculpta nec illa , videndo :
 Authori culpam fors in utroque dabis.
 Peccas ; descriptor vitia vit carmina primùm :
 Inque typo errores post subiere novos.
 Et , velut Arma rudi calamo pro sorte notavi :
 Reddidit incisum sic mihi Sculptor opus.
 Hoc cum non possim nunc emendare : benignus
 Sic ea pro sensu corrige , quæso , meo.*

Pagina	versu	locò	lege
3	2	Castriotes	Castriotis
7	4	fine	fine
10	2	Errant	Extant
20	4	tantæ	tanta
33	1	rubem	rubeum
39	2	rubra	nigra
41	4	Sevia	Servia
47	3	componitur	compositum
54	3	Rostro	Ore,
Item in quibusdam Exemplaribus			
58	20	albrum	albarum
59	5	Nemanit	Nemanich
	6	Romanorum	Romanarum
62	4	postrata	prostrata
	6	at	aut
	13	alpo	albo
	20	catenus	eatenus

*Hæc ita lecta velim : tum , si quæ plura videbis ,
 Corrige : & ista boni consule. Vi-ve. Vale.*

AD

AD ILLUSTRISSIMUM ET ERUDITISSIMUM
 DOMINUM
 PAULUM RITTER,
 EQUITEM AURATUM,
 Ab Orbe litterario optimo Jure Colendum ,

Pro Libro, Cui Titulus

Stemmatum seu Armorum Slavonensium accurata delineatio, descriptio & restitutio;

Dodecasticon

*G*ratia cum primis tibi sit, RITTER venerando,
 Ad molles quod nos allcis usque dapes.
 Sic proprio tandem ardore ad graviora feremur,
 Ad solidosque cibos major orexis erit.
 Faucibus atque avidis totum sumpsisse juvabit,
 Quod bene doctorum possidet ampla penus.
 Jam nunc sentisco, quod sint INSIGNIA grata,
 Quam sint mirificis illa referta bonis.
 Obrepunt, rectè, fastidia nulla, legenti
 Hæc: bis copia enim tanta leporis inest.
 Una sepe quidem velatur voce Sophorum
 Quod retegit mutis turba voluminibus.

Ad Librum.

Musæ, Gratiæ, Apollo, Minervaque, RITTER & isthæc
 Sese jurarunt velle habitare simul.

Obsequij & Gratitude ergo occinebat

NICOLAUS GARZIA DE LONDONIO,
 Hispanus Austriacus, Eques S. Imperialis
 Militiæ Constantinianæ S. Georgij.